

Гергьовден и празника на храбростта

Написано от ivailo

Сряда, 28 Август 2013 02:59

Мнозина видинлии си спомнят колко тържествено се честваше някога, преди повече от 50 години, Гергьовден - Празникът на храбростта и българската войска*.

В православния календар 6 май е неизменен християнски празник в чест на Великомъченик Георги Победоносец (Гергьовден). Той беше и празник на българската войска, празник на храбростта, празник на победите и ордена за храброст.

В историята на Видин са записани редица славни победи на "Бдинци, лъвове, титани". Издигнати са паметници на героите, паднали по бойните полета край Видин, Връшка чука, Сливница Гургулят, Чаталджа, Чеган, Червената стена и др.

На 5 май, преди половин век, във всички видински училища обикаляха престарели ветерани от войните, придружавани от офицери. Там те разказваха спомени от войните и ние с интерес разглеждахме обкичените им с ордени гърди, а някои от тях носеха опълченските и доброволческите си калпаци. Пред нас оживяваха спомените от героичната защита на Видин през 1885 и 1913 г., разказвайки ни за героите и паметниците, издигнати в чест на подпоручик Ангел Тодоров, генерал Кръстьо Маринов. Така ние разбрахме за смисъла на стария паметник "Скърбящият войн" и новия, на победите, издигнат на централния площад. В този ден в театър "Вида" се

провеждаше литературно-музикално утро, което винаги започваше с беседа за значението на Деня на победите и ордена за храброст. Старинният театър беше препълнен и там слушахме песни, военни маршове и стихотворения. Имаше и концертно рисуване от ученици, които набързо скицираха образите на героите защитници на Видин - майор Узунов, ген. Маринов и др. Неизменно на тези вълнуващи утра се разиграваха театрални сцени и живи картини, в които участниците в спектакъла в замръзнали пози изобразяваха символично военните победи на бдинци. В самия край на честването военни духов оркестър засвирваше марша "На бдинци", които се под маше не само от хор "Китара", но и от всички присъстващи в огромния салон, ложите и галериите. Няма българско сърце, което не е трепвало, чувайки войнишкия марш "На бдинци". Текстът на този марш е написан от мобилизирания видински учител Никола Т. Попов на 25 март 1917 г. по фронтовите пътища. Музиката е дело на капелмайстора на Трети пехотен Бдински полк полковник Боню Иванов Кирчев. Вечерта неизменно се провеждаше тържествена военна заря. На нея се произнасяха слова и възпоменания за стотиците фронтови герои. Спомням се, че когато се произнасяха техните имена, на голям бял екран се прожектираха образите на мнозина храбреци, загинали в защита на Родината. Тържествените маршове на военната музика бяха заглушавани от оръдейни залпове, картечна стрелба и откъслечни пушечни изстрели, придружавани от огнените дири на разноцветни ракети.

// На следващия ден, 6 май, точно в 10 часа започваше църковният молебен. Площадът се изпълваше с войници от Трети пехотен Бдински полк в пълно бойно снаряжение (През октомври 1884 г. в изпълнение на Височайшия указ № 41 във Видин е формиран Трети пехотен Бдински полк, в чиито състав влизат Трета Берковска, Седма Ломпаланска и Петнадесета пехотна дружина. Първият командир на Трети пехотен Бдински полк е подполковник Маслов, боеви руски офицер, взел дейно участие в Освободителната война). Граждани, учащите се и гости от околните села гледаха с възхищение всичко, което ставаше на площада и след това започваше тържественият марш по ул. "Александровска". Най-напред маршируваха опълченците и доброволците, следвани от поборниците от Македоно-одринското дружество. Те крачеха след бойните си знамена и едва ли има някой видинлия от по-старото поколение, който да не си припомня вълнението, с което посрещяхме поборниците и героите-борци от фронта. На тези манифестации плътно наредени един до друг граждани с бурни възгласи и цветя приветстваха и хвърляха китки към тези заслужили герои на Видин.

Сърцевината на военния парад бяха редиците на войниците, предвождани от ротните командири и техните помощници с извадени за почест саби. С пушки на рамо, с натъкнати щикове, с раници на гърба войниците очертаваха стройните бойни редици, а отекващите мъжки стъпки подсилваха ритъма на маршовете. След тях вървяха видинските граничари, обути с цървули и навуца. В парада вземаха участие и стражарите и кавалеристите от полицейския участък. Манифестираха и пожарникарите с впрегнати коне и водоносните бурета. Те преминаваха в буен гапоп и предизвикваха едновременно и смях, и възхищение сред гражданството. След тях на по-бавен ход ги следваше истинската пожарна команда в голям червен автомобил, на който стояха облечени в сиви азбестови облекла и лъскави шлемове видинските

Гергьовден и празника на храбростта

Написано от ivailo
Сряда, 28 Август 2013 02:59

пожарникари. Следваха учениците от гимназиите, гребците от "Морски сговор", спортистите и колоездачите. Зад тях бе военната музика, начело с капелмайстора Борислав Михайлов с военни каски и кавалерски марш. Улицата бе постлана с цветя. На площада се извиваха кръшни български хора - истинско тържество, свързващо народ и армия в едно.

В онези отминали години Гергьовден - Празникът на храбростта, бе запомнящ се ден, нарушаващ монотонността на ежедневието. В една покана, обнародвана във "Видински общински вестник", е посочено: "Както всяка година, видински граждани са задължени да изпълнят своя патриотичен дълг, като обкичат домовете си с цветя и зеленина и вземат участие в Празника на българската войска и храбростта". В едно друго хроникално съобщение четем: "И тази година видинчани честваха Гергьовден по подобаващ начин, като взеха участие в тържествата. След обяд мнозина се отправиха към Ловджийския парк; парк "Нора Пизанти", красивата крайдунавска градина и Владикина бахча. На този ден се проведеха и спортни състезания, а вечерта в салона на Офицерското събрание (дн. Художествена галерия) се състоя голям бал и на него присъстваха голям брой граждани".

Така бе някога, преди 1945 г. На този празник отново се разгръщаха страниците от историята на нашия град, свързана с величието и подвизите на българския войн.

По-късно този тържествен военен празник бе определен като Ден на овчаря, после Ден на животновъда. За Ден на българската армия бе определен като официален празник 23 септември - началото на Септемврийското въстание от 1923 г. През последните години българският парламент отново възвърна празнуването на Гергьовден за Празник на българската армия. Истина е, че този празник отново възкръсна, но една прекъсната традиция много трудно се възстановява. Мнозина видински граждани се стичат на площада пред паметника и със съжаление се пита - това пи е видинският Ден на храбростта?

Нашият съгражданин Стамен Тодоров, ветеран от войната, е споделял нееднократно с мен, че е нужно да се опише и разкаже за миналото на този празник Много поколения обаче си отидоха и днес е трудно да възстановим цялостната картина на някогашните гергьовденски военни тържества - в тяхното цялостно величие и неотразимост.

Христо Лишков - Из старите видински хроники